

Ivars Heinrichsons: tikai tagad sāku apjaust - esmu mākslinieks

Ivars Heinrichsons ir spožs neoekspresionisma pārstāvis latviešu mūsdienu glezniecībā ar izsmalcinātu ahromātisku krāsu paleti, kurā melna līnija vai laukums ir pamatu pamats - gan ekspresija, gan stabilitāte. Savā radošajā darbā viņš kļuvis par sekotāju un pētnieku simbolu sistēmai, kura sastāv no trim galvenajiem motīviem – baleta, klavierēm un zirgiem –, no kuriem pēdējais visnoturīgāk ir iesakņojies autora daiļradē. Autora darbi atrodas publiskajās un privātajās kolekcijās Latvijā un ārzemēs, viņa godalgu sarakstā ir Triju Zvaigžņu ordenis. Par pavasarī notikušo darbu izstādi "Le Chevalet de Chevaux", kurā atkal dominē viena no mākslinieka iecienītām tēmām, I. Heinrichsons tika nominēts Purvīša balvai.

Pretmetu izmantošana aptver visu Ivara Heinrichsona daiļradi – gan izmantotajā tēlu sistēmā, gan krāsu lietojumā, gan otas žestā. Baltais un melnais, gaišais un tumšais, miers un kustība kā ieelpa un izelpa – viss ir pulsējošs un nomaina viens otru, savstarpēji pievelkas, savijas un atgrūžas. Mākslinieks uz visu skatās kustībā, ekspresija un dinamika valda arī kompozīcijās. Tas atspoguļojas ne tikai Ivara Heinrichsona zirgu un baleta gleznās, bet arī darbos ar klavieru motīviem. Gleznotāja Inta Celmiņa pauž: "Ivars Heinrichsons uz klavierēm skatās kustībā. Skats noteiktā brīdī, bet tas ietver arī dinamiku, mūziku un pat skaņu - visas tās gaisa strāvas, tās kustības, kas parasti norisinās ap klavierēm. Tās nav vienkārši klavieres kā priekšmets - tās ir dvēseles skaņas, kustība, ko māksliniekam izdodas notvert savā gleznā."

Ivara Heinrichsona glezniecība ir nospriegotas domāšanas rezultāts, kas atklājas tēlainā formā. Līniju mudžekļi un šautras ir neapzinātā "es" izpausmes, bet uz tā viss balstās. Gleznojums top par pārdzīvojumu un vienlaikus par izpratni. Tajā jūtama it kā zīmējuma un kompozīcijas nepabeigtība, kur kāda līnija no jauna gatava izšauties uz audekla vai papīra. Tieši šī neparedzamā, bet nojaušamā līnija raksturīga visiem autora darbiem gan glezniecībā un zīmējumā, gan metāla stieplu izlocītajos atveidos. Tāpēc arī mākslinieka darbiem ir grūti piemērot rāmi - otas vēzieni iziet ārpus audekla noliktajām robežām. Arī zirgu figūras, roku žesti un kāju vēzieni balerīnām, klavieru stīgas neļaujot ierobežojumam.

Kāds vienmēr mēģinās (un lieki) Ivaram Heinrichsonam pārnest viņa tēmu nemainību - zirgus, baletu, klavieres un cilvēku pilsētā. Tikai tās nav tēmas, bet gan tēlu sistēma, kas personificē cilvēka ego (arī paša Ivara Heinrichsona) - pirmatnējo dabu, garu un intelektu. Tās ir gan domas, gan ķermenis un prāts, kas sevī satur visus pretmetus - cīņas un trauksmes (zirgs). To skaidro mākslinieka teiktais: "Man ir trīs tēmas, kas, cita citu nomainot, iedvesmo. Runājot standarta frāzēm, tās ir trīs virzības, kas mīt katrā cilvēkā. Arī manī. Zirgs, klavieres, balets... Zirgs - tā ir romantika, daba ar savām formām un ekspresiju. Klavieres ir zīme civilizācijai, ļauj to interpretēt kā formu. Bet balets... Tā ir tiekšanās pēc ideāla, sapņa. Ārpus laika un realitātes esošais."

Kādā senākā intervijā mākslinieks atzina, ka viņam ir teorija - nekas nevar būt bez tā, kas ir bijis, un tomēr katra daļa saglabā savu pašvērtību.

Vai atceraties brīdi, kad sapratāt, ka būsi mākslinieks?

I.H.: Neticēsiet! Vēl tikai tagad sāku to apjaust, tam tuvoties.

Kas Jūs uz šo domu pamudināja?

I.H.: Ticība sev. Darbi sāk rasties it kā paši no sevis.

Vai Jums ir autoritātes mākslā?

I.H.: El Greko. Gerhards Rihters. Latviešu mākslā – Jāzeps Grosvalds, Niklāvs Strunke.

Vai tehnoloģiju laikmetā mākslai ir nākotne? Kāda, Jūsaprāt, tā ir?

I.H.: Tas ir kā jautāt, vai sekas laikmetā ir vieta mīlestībai. Mākla ir mūžīga kā daba. Tā būs izteikti unikāla, rokām radīta.

Vai, uzsākot jaunu darbu, Jums jau ir skaidrs, kādu vēlaties redzēt gala rezultātu?

I.H.: Ir skaidrs. Lai arī darbu pamatā visbiežāk ir konkrēts mets, rezultātu var iespaidot gleznošanas process, otaī pieskaroties audeklam.

Vai tas, ka ģimenē esat vairāki mākslinieki, radošajā darbā palīdz vai traucē?

I.H.: Tas noteikti palīdz. Esam kā radošs kolektīvs – ar nepacietību rādām viens otram savu darbus un saņemam atbalstu šaubu brīžos.

Kāds Jūsu izpildījumā būtu "vidējā latvieša" portrets?

I.H.: Vidējais latvietis manu iztēli nesaista, bet latvieša tēlam varbūt atbilst mans "melni baltais" un "pelēkais".

Vai spējat uz saviem darbiem palūkoties kā skatītājs? Kāds Jums kā skatītājam par tiem ir viedoklis?

I.H.: Nesaprotu, kā tie var kādu saistīt, bet kopumā patīk.

Ko Jums kā māksliniekam nozīmē nominācija Purviša balvai?

I.H.: Pašlaik sabiedrībā un mākslinieku vidē tā ir augstākā atzinības izpausme.